

Gospodăria Agricolă Colectivă (C.A.P.) din Leordeni

Acum țăranii aveau pământ, desigur nu cât ar fi dorit și ar fi avut nevoie fiecare, dar se ridica o altă problemă, aceea a lipsei inventarului agricol (tractoare, mașini agricole), fapt ce împiedica obținerea de producții agricole mulțumitoare. Țăranii nu dispuneau nici de îngrășăminte suficiente, nici de semințe selecționate. Totodată, nici metodele ingineresti nu se puteau aplica pe suprafețe mici.

Soluția era unirea terenurilor mai multor țărani pentru a obține suprafețe mari pe care să se poată efectua lucrările agricole cu mijloace moderne și să se aplice știința agronomică înaintată. Dar cum să-i faci pe țărani să-și dea pământul într-o tovărășie când ei au tânjit după pământ din tată în fiu, iar unii dintre ei abia intraseră în posesia lui? Trebuiau convinși că în felul acesta producțiile muncii lor aveau să fie mai mari, iar ei vor trăi mai bine.

Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 3-5 martie 1949 a hotărât ca statul să se ocupe de înzestrarea agriculturii cu toate cele necesare unei agriculturi moderne. În același timp au fost comasate proprietăți boierești pentru a se obține suprafețe mari pe care să se poată lucra cu mijloace și metode moderne. În felul acesta se puteau obține producții mari agricole care s-ar fi constituit în exemple concrete și convingătoare pentru țărani. Prin comasarea unor proprietăți boierești s-au creat gospodării de stat ale căror rezultate pozitive urmau să devină argumente în acțiunea de lămurire a țăranimii de a-și uni proprietățile agricole pentru a se realiza suprafețe mari - exploatații agricole, cum se numesc astăzi.

Iată că pe această cale în Leordeni a luat ființă la 20 iulie 1950 o gospodărie colectivă, prin unirea pământului a 84 de familii, însumând suprafața de 188 ha, cu un fond de bază de 90.000 de lei¹.

Ca urmare a demersurilor care s-au efectuat de către gospodăria colectivă care se crease pentru oficializarea ei, Ministerul Agriculturii și Domeniilor îi transmite următoarele: „Vă facem cunoscut că, prin HCM nr. 848 din 26 iulie 1950, publicat în Buletinul Oficial al Republicii Populare

¹ Alexandru Ciucă, Gheorghe Călin, *op. cit.*, p. 223, 225.

Române nr. 64 din 29 iulie, s-a aprobat înființarea Gospodăriei Colective sub denumirea de «I. C. Frimu» din comuna Leordeni, raionul Topoloveni, regiunea Argeș².

În general, cei dintâi care s-au înscris în gospodăria colectivă au fost cei mai săraci, apoi au fost cei care își vedeau serviciul amenințat sau cei ai căror copii erau elevi de liceu ori studenți, sau doreau să urmeze astfel de instituții de învățământ și erau condiționați de adeverința pe care trebuia să o prezinte și care atesta că sunt membri cooperatori. Printre cei care s-au evidențiat în acțiunile de lămurire a țăranilor să intre în cooperativă, făcând parte din „Comitetul de inițiativă“, au fost Trică Radu, Drăgulescu Nicolae, Popa Ion ș.a., dar și Ploscaru Tudor, Cruceru Gheorghe, Vlăjoagă Ion, Sandu Dumitru, Moșoianu Nicolae, Bustea Constantin, Dobrescu Vasile, Sandu Elisabeta, Vijelie Florica³.

*Fostul sediu al C.A.P. Leordeni.
Foto: Alexandru Șerban, 2007*

Dar numărul colectiviștilor, în loc să crească, a început să scadă chiar din anul 1950, unii fiind îndepărtați din gospodărie de către ceilalți fiindcă nu lucrau câte zile se stabileau. Despre Nicolae Pănoiu, care a fost exclus, se argumentează că între 1953 și 1956 a lucrat puține zile, dar se mai adaugă: „În timpul burgheziei a fost măcelar [...] a avut și brutărie [...] pe timpul foametei 1946-1947, iar când a luat ființă Cooperativa de

Consum, a trecut ca funcționar la acea cooperativă“.

La fel s-a procedat și cu Ana V. Dinu și Elena Breazu care nu au efectuat numărul de zile, iar Maria Ioniță, pe lângă faptul că nu a îndeplinit numărul de zile, „se ceartă cu toți membrii gospodăriei, căutând să-i demobilizeze“⁴. Și astfel numărul colectiviștilor a scăzut până la 65 și abia în 1956 s-a ajuns la numărul de la înființare; în anul 1960 s-a ajuns la 246 de colectiviști, cu 267 ha și un fond de 495.517 lei.

² Arhiva Primăriei Comunei Leordeni, fond C.A.P. Leordeni, dos. 3/1959-1962, nepaginat.

³ *Date monografice privind com. Leordeni*, Sfatul Popular al Comunei Leordeni, Raionul Topoloveni, Reg. Pitești, p. 10, manuscris în posesia doamnei Stănescu Valeria.

⁴ Arhiva Primăriei Comunei Leordeni, fond C.A.P. Leordeni, dos. 4/1959-1960, f. 1094-1095.

Cei mai mulți țărani mijlocași preferau întovărășirea în locul gospodăriei, formă inferioară de asociere, în care aceștia își păstrau stăpânirea asupra terenului și-și luau produsul de pe suprafața proprie, achitând cote pentru sămânță, pentru folosirea mașinilor statului și plăteau impozitul agricol.

Astfel, în anul 1952 s-a înființat o întovărășire în satul Mățăoani, numită „Drumul belșugului“, cu 28 de familii și o suprafață de 32 ha. Numărul a sporit, ajungând în anul 1956 la 96 de familii și o suprafață de 104 ha.

În 1958 s-a înființat în Ciulnița întovărășirea numită „16 Februarie“, cu 64 de familii și o suprafață de teren de 30 ha. Lucrurile au mers bine și în anul 1960 se aflau în întovărășire: 382 de familii, cu o suprafață de 455 ha.

În același an 1958 s-a înființat o altă întovărășire intitulată „Filimon Sârbu“, cu 98 de familii și o suprafață de 227 ha.

În satul Leordeni s-a creat întovărășirea „7 Noiembrie“, în anul 1958, cu 75 de familii și o suprafață de 77 ha.

Un an mai târziu a luat ființă în satul Prundu întovărășirea „Tudor Vladimirescu“, din 93 de familii și o suprafață de 120 ha.

În 1960, sectorul cooperatist din agricultură în comuna Leordeni cuprindea 147 de familii, cu 263 ha; sectorul întovărășirilor era format din 744 de familii și 983 ha.

Producția de grâu și porumb din G.A.C. era net superioară celei din sectorul individual. Chiar și la întovărășiri era mai mare producția față de gospodăriile individuale.

1956	G.A.C. kg/ha	Întovărășiri kg/ha	Sector individual kg/ha
Grâu	1.600	1.200-1.400	600-800
Porumb- boabe	3.000-3.200	2.000-2.200	1.500- 1.600
1960			
Grâu	1.600	1.400-1.500	600

Porumb-boabe	3.400	2.400-2.500	1.200
--------------	-------	-------------	-------

Cifrele din acest tabel au fost folosite pentru propagandă, ele fiind exagerate. Mai în jos vom vedea că în anul 1968, în loc să fie mai mari, erau mai mici decât în 1960.

*Fostele grajduri ale C.A.P. Leordeni.
Foto: Alexandru Șerban, 2007*

Desigur că producția în sectorul individual era inferioară, proprietarii folosind mijloacele tradiționale pentru lucrările agricole, nebeneficiind nici de sămânță selecționată, și în general totul rezumându-se la „așa am moștenit de la părinți“.

Grija oficialităților era față de sectorul cooperatist, astfel ca producția la toate culturile să fie superioară, transformându-se în exemplu concret pentru țărani individuali de a se hotărî să se înscrie în cooperativă.

Un alt argument favorabil înscrierii în gospodăria colectivă erau produsele pe care le primeau colectiviștii la încheierea anului agricol, adică mai multe decât ar fi obținut ei dacă ar fi fost particulari. Era perioada când statul nu-și lua „partea leului“ din veniturile cooperativelor agricole de producție, cum se va întâmpla ceva mai târziu.

Nehotărârea unora de a intra în gospodăria colectivă a dispărut în anul 1962, când Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 23-25 aprilie și Sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale din 27-30 aprilie au considerat și declarat că procesul de cooperativizare a țărânimii s-a încheiat.

Trebuie să afirmăm că intrarea în gospodăria colectivă pentru cei mai mulți a fost benevolă, dar pentru alții s-a făcut prin constrângere, folosindu-se diferite metode.

Prezentăm o situație privind suprafețele cultivate și producția la hectar, numărul de animale, construcții, numărul cooperativelor la nivelul anului 1968:

Felul culturii	Suprafața, ha	Total producție, kg	Producția, kg/ha
Grâu	150	139.240	1.200,8
Ovăz	5	1222	244,2
Porumb-boabe	137	209.481	1.529,0
Cartofi	10	55.276	5.527,6
Perene în anii precedenți - fân	30	69.300	2.310,0
Trifoi vechi în echivalent - fân	30	69.300	2.310,0
Trifoi nou sub plantă protectoare	2		
Anuale pentru fân în ogor propriu	7		
Fân natural din livezi înierbate	10		
Culturi furajere intercalate prin livezi	33		
Total arabil cultivat	339		
Rămas neînsămânțat	6		
Vii altoite și indigene pe rod	12	14.316	1.193,0
Meri	1.882 buc.	23.136	12,3/buc
Peri	1.841 buc.	21.590	11,7/buc
Pruni	23.592 buc.	204.189	8,6/buc
Cireși	4.855 buc.	10.892	2,2/buc
Total pomi	32.200 buc.	259.807	

Animale: 129 de bovine, în greutate totală de 38.700 kg, 737 de ovine și caprine, în greutate totală de 22.110 kg, un porc de 235 kg.

Total cooperatori: 574, dintre care 214 bărbați apti de muncă. Cooperativa mai dispunea de: trei magazine de 15 vagoane, un pățul de trei vagoane, două ateliere de 75 m², un sediu administrativ de 210 m² și un pod basculă de 10 t.

Cooperativa mai avea în dotare: un televizor, 46 de pluguri, o semănătoare, o zdrobitoare de struguri, 25 de care și căruțe, un circular.

La această dată, C.A.P. avea 1.064 de familii cooperatoare și o suprafață totală de teren de 1.341 ha.

Personalul cooperativei: un președinte, un cotabil-șef, trei contabili, un casier, doi magazineri, doi oameni „personal serviciu“, un mecanic, un

electrician, o persoană întreținere, patru brigadieri de câmp, un brigadier zootehnist, doi specialiști agricoli, ambii „ingineri horticoli și viticoli“, un specialist cu studii medii, cinci persoane în comisia de revizie.

Toți colectivii erau obligați să efectueze un număr de zile de muncă în cadrul gospodăriei colective și în funcție de acesta primeau cote-parte din produsele ce se obțineau, după ce mai întâi se achitau datoriile pentru procurarea de semințe, către S.M.T. (apoi S.M.A. - stațiuni de mașini agricole) pentru lucrările pe care le efectuau, achitarea împrumuturilor la bănci și după achitarea obligațiilor către stat.

Aceste datorii și obligații erau tot mai mari, astfel că partea rămasă pentru a fi împărțită membrilor cooperatori se micșora. De exemplu, la 17 februarie 1969 s-a stabilit ca pentru acel an ca numărul de zile să fie minim 90, repartizate astfel: 25 primăvara, 45 vara și 20 toamna. Mai apoi, participarea cooperativelor la muncile din C.A.P. s-a calculat în norme de lucru, nu în zile⁵.

Încetul cu încetul, activitățile agricole pe suprafețe mari, cu mijloace și mașini agricole tot mai perfecționate, cu folosirea îngrășămintelor naturale dar și chimice, întrebuințarea semințelor selecționate, folosirea unui personal calificat ș.a. au dus la obținerea de producții tot mai mari în toate ramurile agriculturii și creșterii animalelor.

Ca argumente vom folosi date din anul 1970, ultimul care a putut fi cercetat în documentele fostului C.A.P. Leordeni, aflate în păstrarea Primăriei din Leordeni.

Suprafața productivă de primăvară și producția obținută în 1970:

Felul culturii	Suprafața, ha	Total producție, kg	Producția, kg/ha
Cereale	378	1.242.088	1.683,15
Grâu	318	398.653	1.253,62
Secară	10	13.230	1.323,00
Orz	15	19.387	1.292,47
Ovăz	20	4.514	227,70

⁵ Primăria Leordeni, fond C.A.P. Leordeni, dos. 5/1968-1970, f. 1-3, 8-12, 14, 31-34.

Porumb-boabe	375	806.304	2.150,74
Fasole prin porumb	100		
Cartofi în ogor propriu	5	28.663	5.732,60
Legume	100	324.182	3.241,82
Pătlăgele roșii timpurii	3	18.411	6.137,00
Pătlăgele roșii în culturi succesive	5	5.381	1.076,20
Ardei	8	79.830	9.978,75
Varză timpurie	3	19.928	6.642,66
Varză de vară și toamnă	1	6.433	6.433,00
Varză în culturi succesive	15	96.495	6.433,00
Mazăre-păstăi	80	81.130	1.014,12
Fasole-păstăi în culturi succesive	5	8.315	1.663,00
Castraveți	4	2.128	532,00
Alte legume de primă apariție	1	6.314	6.314,00
Pepeni verzi și galbeni	2	1.100	550,00
Plante de nutreț	168		
Prune vechi și noi	100	576.670	5.766,70
Lucernă veche și nouă în ogor propriu - fân	63	365.400	5.800,00
Trifoi vechi și nou	37	211.270	5.710,00
Borceag	14	58.150	4.153,57
Culturi furajere intercalate în livezi	20	58.560	2.928,00
Anuale pentru masă verde în ogor propriu	54	382.750	7.087,96
Porumb pentru însilozare	100	280.000	2.800,00
Fân natural de pe fânețe naturale	25	246.900	9.876,00
Pășuni naturale, masă verde	277	1.710.000	6.173,00
Total arabil cultivat	1.013		
Rămas neînsămânțat și ogoare	85		

Culturi pentru producerea de semințe din culturile existente:

Lucernă - 35 kg; trifoi - 102 kg

Felul culturii	Suprafața, ha	Total producție, kg	Producția, kg/ha
Vii altoite și indigene pe rod	55	48.700	885,5
Vii hibridi pe rod	37	72.130	1949,5
Meri	361 buc.	2.278	6,3/buc.

Peri	260 buc.	11.637	58,1/buc.
Pruni	15.539 buc.	258.520	16,6/buc.
Cireși	2.400 buc.	54.470	22,7/buc.
Vișini	200 buc.	4.135	20,7/buc.
Nuci	100 buc.	901	9,1/buc.
Total pomi	18.800 buc	331.941	17,7/buc.

Suprafața irigată:

Suprafața arabilă, 140 ha dintre care:

Felul culturii	Suprafața, ha	Total producție, kg	Producția, kg/ha
Grâu	30	37.590	1.253
Porumb	15	32.250	2.150
Legume	85	285.000	3.353
Lucernă, trifoi	10	58.000	5.800

Animale la 31 decembrie 1970: 435 de bovine, 651 de ovine.

Animale vândute și sacrificate: 120 de bovine, 642 de ovine.

Producție: 219.201 litri lapte de vaci, 27.772 l lapte de oaie; 400 kg de miere, 5 kg de ceară; 2000 t gunoi de grajd.

Inventar: 90 de pluguri, o semănătoare pentru porumb, o mașină de bătut porumb, o selectoare, 11 instalații și cazane pentru fabricat țuică și rachiu, cinci mașini de stropit și prăfuit, șase vermolele, o tocătoare de nutreț mecanică, peste 500 ml de conducte de irigat.

Mașini și utilaje pentru creșterea animalelor: o moară cu ciocane, o separatoare pentru lapte, 57 de care și căruțe, patru pompe și electropompe, trei agregate de aspersiune, un circular și mașini-gatere, două autocamioane de șapte tone.

Construcții gospodărești: patru grajduri pentru vaci cu lapte, de 380 de capete, cinci grajduri pentru animale de muncă, de 220 de capete, două maternități pentru scroafe, de 200 de boxe, trei saivane pentru 800 de capete de oi, două hale de păsări pentru 440 de capete, trei magazii de 100 de vagoane, cinci pătule de 30 de vagoane, un bazin pentru borhot, de 20 de

vagoane, o brutărie de o tonă/24 h, un atelier de 35 m², două remize de 84 m², patru sedii administrative de 400 m², o locuință pentru specialiști, de 72 m², un garaj de 48 m² și un pod-basculă.

La 27 august 1971, C.A.P. din Leordeni s-a unificat cu C.A.P. din Glâmbocata⁶.

Într-un raport din anul 1975, întocmit de către primăria comunei Leordeni, se arată că producția globală anuală a C.A.P. din localitate se ridica la suma de 14.000.000 de lei. Cooperativa dispunea de o brutărie, o fabricuță de semiindustrializare a fructelor, avea două ferme zootehnice cu 1.000 de capete de bovine, dintre care 500 de vaci și juninci, avea o moară de măcinat pentru animale, autocamioane, magazii și grajduri moderne; viile ocupau suprafața de 100 ha, iar pomii, de 300 ha.

Mai avea cuptor de vărărie, atelier de tâmplărie, atelier de confecționat lădițe și pentru reparat căruțe.

C.A.P. era deservită de o secție a S.M.A. (Întreprinderea de Mașini Agricole) dotată cu 30 de tractoare, două combine C12, alte două combine C1 și C3, semănători și mașini de împrăștiat gunoi.

Culturile erau fertilizate anual cu 350 t; parțial, terenul agricol era irigat și astfel s-a ajuns la o producție de 2.800 kg/ha la grâu, 4.500 kg/ha la porumb, 30.000 kg/ha la cartofi, 1.800 l lapte/vacă furajată; în cooperativă lucrau 1.400 de brațe de muncă.

⁶ Idem, dos. 6/1964; 6/1968 nepaginate.